

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet **Framtidens teknik i omsorgens tjänst (SOU 2020:14)**

Inledning

Utredningen har haft i uppdrag att se över och lämna förslag på åtgärder som kan främja införandet av välfärdsteknik. I nuvarande lagstiftning finns oklarheter om på vilket sätt personer med nedsatt beslutsförmåga kan erbjudas tjänster med hjälp av välfärdsteknik (t.ex. digital tillsyn och passiva larm).

Förvaltningsrätten konstaterar att den rättskipande verksamheten berörs endast indirekt av förslagen och begränsar yttrandet till de delar som rör den enskildes rättssäkerhet.

Förvaltningsrätten anser att det är av största vikt att åstadkomma en reglering när det gäller beslutsfattande för personer med nedsatt beslutsförmåga. Lagstiftningen måste dock vara tydlig, förutsägbar och proportionerlig i förhållande till den enskildes fri- och rättigheter med hänsyn till de svåra etiska frågor som kan uppkomma. Lagregleringen får inte möjliggöra en slentrianmässig tillämpning. Den enskildes skydd för självbestämmande och den personliga integriteten får inte inskränkas mer än nödvändigt.

De centrala föreslagna bestämmelserna i patientlagen (2014:821) och socialtjänstlagen (2001:453), SoL, är allmänt hållna och ger stort utrymme för tolkning. Den personkrets som berörs är stor och tillämpningsområdet är vidsträckt. Möjligheten att överklaga beslut som fattas med stöd av den föreslagna lagstiftningen är också begränsad, speciellt för personer med nedsatt kognitiv förmåga.

Förslag till bestämmelser i 4 kap. 5 § patientlagen, samt 4 kap. 1 d § och 3 kap. 8 § socialtjänstlagen (avsnitt 8.7.1, 8.7.2 och 8.9.1)

Förvaltningsrätten har tagit del av remissyttrandet från Riksdagens ombudsmän (JO). Förvaltningsrätten ansluter i allt väsentligt till JO:s yttrande och ser inte skäl att upprepa dessa synpunkter.

Förvaltningsrätten anser, liksom JO, att bestämmelserna inte bör införas i sin nuvarande utformning och att ytterligare analys och överväganden behövs.

Förslag till bestämmelse i 16 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 2 kap. 7 § socialtjänstlagen (avsnitt 8.7.3)

Enligt nuvarande bestämmelser ska regionen tillsammans med kommunen upprätta en individuell plan när en enskild har behov av insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Detta förutsätter ett samtycke från den enskilde. Bestämmelserna har kompletterats med ett nytt stycke som möjliggör upprättande av en individuell plan för personer som saknar förmåga att samtycka till att en sådan plan upprättas.

Enligt första stycket i bägge bestämmelserna *ska* en individuell plan upprättas om den enskilde inte motsätter sig det. I det föreslagna nya stycket, som gäller personer som inte endast tillfälligt saknar förmåga att samtycka till uppsättandet av en individuell plan, *får* en individuell plan ändå upprättas om den enskildes inställning till en sådan plan så långt som möjligt klarlagts och det inte finns anledning att anta att han eller hon skulle ha motsatt sig detta.

Ordvalet *får* kan ge intryck av att det inte skulle vara obligatoriskt att upprätta en individuell plan för dessa personer. Förvaltningsrättens uppfattning är att en sådan plan *ska* upprättas om förutsättningarna är uppfyllda i övrigt. Förslaget tillstyrks med den ändringen.

I övrigt lämnar inte förvaltningsrätten några synpunkter på förslagen.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Anna Maria Åslundh-
Nilsson efter beredning av rådmannen Lina Törnqvist

Anna Maria Åslundh-Nilsson